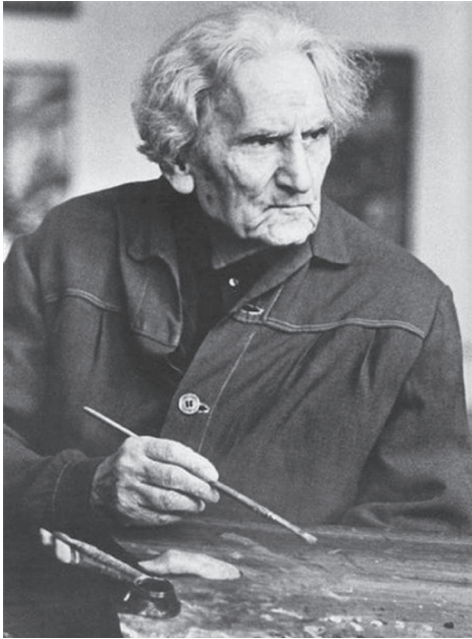

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՌՕՐՅԱՆ

ՎԻՐՏՈՒԱԼ ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐՅԱՆԻ ՏՈՒՆ-ԹԱՆՁԱՐԱՆ

ԽՄՀՄ Ժողովրդական նկարիչ, ԽՄՀՄ Գեղարվեստի ակադեմիայի իսկական անդամ, ՀԳԱԱ ակադեմիկոս. «Մարոն ինքը բնությունն է, բնությունը՝ մարդը: Մահ չկա՝ Մահը պրոցես է լոկ անվերջության ճանապարհին»:

Ս. Մարյան

Հայ գեղանկարչության նահապետ Մարտիրոս Մարյանի ծննդյան և անվանակոչության օրը՝ փետրվարի 28-ին, ՀԲՀՄ հայկական վիրտուալ համալսարանը (ՀՎՀ), հիբրիդ կրթության ծրագրի շրջանակներում, Դոնի Ռոստովի ՀՎՀ-ի ուսանողների, թիվ 61 և 110 դպրոցներում գործող հայերենի «Արևիկ» խմբակի աշակերտների համար (ուսուցիչներ՝ Ա. Հովսեփյան, Օ. Մարգարյան) կազմակերպել էր վիրտուալ այցելություն Մարտիրոս Մարյանի տուն-թանգարան:

Վարպետի տուն-թանգարանում շրջագայությունը (ԶՈՒՄ հարթակում) վարում էր ՀՎՀ-ի հեռավար դասախոս Գոհար Գևորգյանը:

Գոհար Գևորգյանը ներկայացրեց Մարյանի կենսագրությունը, ստեղծագործական ուղին: Ցույց տվեց նրա ստեղծած դիմանկարները, բնանկարները, նատյուրմորտները, պաննոները:

Գույների վարպետն այն բացառիկներից էր, ով իր կենդանության օրոք ունեցավ տուն-թանգարան: 1967 թ-ին Մարյան 3 հասցեում բացվեց արևոտ վրձնով նկարչի տուն-թանգարանը: Այն բաղկացած է 3 հարկից. և՛ տուն է, և՛ թանգարան: Սկզբում կառուցվել է Մարյանի տունը՝ 1932 թ-ին: Առաջին հարկը՝ որպես բնակելի տարածք, և երկրորդ հարկում՝ միայն արվեստանոցը: Տան հատակագծի հեղինակը մեծանուն ճարտարապետ Ալեքսանդր Թամանյանն է: Թանգարանային հատվածը կառուցվել է ճարտարապետ Մարկ Գրիգորյանի նախագծով:

Այստեղ վարպետն ապրել է մոտ 40 տարի: Համեստ, խաղաղ ու պարզ կահավորված տունն առաջին հայացքից է գրավում: Երբ Արամ Խաչատրյանն առաջին անգամ ոտք է դրել վարպետի տուն, ասել է. «Ես կարծես տաճար մտա»: Այդպիսի հոգեկան հանգստություն է ապրել նա՝ վարպետի տուն մտնելիս:

Մարյանի մեծագույն սերը, մուսան ու կյանքի ընկերը Ղազարոս Աղայանի դուստրն էր՝ Լուսիկ Աղայանը: Նրան են նվիրված մի շարք նկարներ ու դիմանկարներ:

Այստեղ է նաև Ավետիք Իսահակյանի բեղուն գրիչը: Գրողի մահից հետո Իսահակյանների ընտանիքը այն նվիրել է Մարյանին:

Այնպե՛ս, որ ինքնուրույն ընկերները ստուն-թանգարանի սրբավայր՝ վարպետի արվեստանոցը: Այստեղ Մարյանի գունապանակն է, աշխատանքային սեղանը:

Մարյանը վրձիններ շատ է ունեցել: Ասում են՝ հատ-հատ կարող էր ճանաչել, ա-

սել, որ այ սրանով նկարել են Հայաստանի գերբը, սրանով՝ Արամ Խաչատրյանին:

Մարյանների համար դժվարին շրջան էր Հայրենական պատերազմը: Պատերազմ մեկնած որդուն գրված նամակներն անպատասխան էին մնում: Նա կրկին դիմում է վրձնի օգնությանն ու հույզերը փոխանցում կտավին: Նկարում է իրեն ու կնոջը՝ առջևում որդու նկարը: Նկարի առաջին պլանում տեսնում ենք կնոջը՝ ձեռքին միրգ, որ փորձում է բացել, բայց արդեն հայելու մեջ տեսնում ենք նամակ: Վարպետն այստեղ փորձել է ասել, որ շատ կցանկանար կնոջ ձեռքում այս մրգի փոխարեն լինել այս նամակը՝ որդուց: Կինը բացել նամակը,

կարդային և իմանային, որ որդին ողջ է: Այնուամենայնիվ, Մարյանները ստանում են նամակ որդուց և այն, հատուկ ծրագրի միջոցով, բացվում է այցելուի առջև:

Մրգերն ու բանջարեղենները կյանքի բարիքներ համարող վարպետն ինքն էր գնում շուկա և իր ձեռքով ընտրում դրանք: Որոնց հետո պիտի հավերժ կյանք

տար իր կտավներում: Մարյանի ամենահայտնի ստեղծագործություններից մեկը՝ «Հայաստան» պաննոն, նա նկարել է 84 տարեկանում: Ցանկանում էր ամբողջ Հայաստանը հավաքել մեկ կտավում: Նա կարծես պատկերել է ժամանակագրական 3 շրջան: Վաղ շրջանը, այն մետքսի ճանապարհը, որ անցել է Հայաստանով, ուղտերի պատկերը դրանով ենք բացատրում: Պաննոյի ձախ մասում 20-ական թվականներն են, տափակ կտուրներով շենքեր, իսկ կենտրոնում ապագա Երևանն է՝ իր շենքերով ու ավտոմեքենայով:

«Շեքիաթ». այսպես է կոչել իր վերջին նկարը լուսի ու սովերի, վառ ու արևոտ գույների վարպետը՝ մեզ գույների հեքիաթ նվիրած Մարտիրոս Մարյանը:

Վիրտուալ այցելությունից հետո ուսանողներն ու աշակերտները՝ ոգեշնչված Մարյանի գույներով, ստեղծագործություններով, նկարեցին նատյուրմորտներ:

Շնորհակալություն Հայկական վիրտուալ համալսարանին, հեռավար դասախոս Գոհար Գևորգյանին այսպիսի հնարավորություն ընձեռելու համար: Լիահույս ենք, որ նման միջոցառումները կլինեն շարունակական:

Պատրաստեց՝ Արմինե ՀՈՎՍԵՓՅԱՆԸ

ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՆՁՆՈՒՄ ԸՂԸ-ՈՒՄ

2019 թ-ից Դոնի Ռոստովի հայ համայնքի ջանքերով Հարավային դաշնային համալսարանում (ՀԴՀ) գործում է Հայագիտության կենտրոնը: Կենտրոնը, բացի հայագիտության բնագավառում կատարած գիտական մեծ աշխատանքներից, նպաստել է նաև ՀԴՀ-ի Մոցովգիայի և տարածաշրջանագիտության ինստիտուտում հայոց լեզվի՝ որպես առարկայի դասավանդմանը:

2021-2022 թթ. ուսումնական տարում Տարածաշրջանագիտության ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ հնարավորություն ստացան կենտրոնում ուսումնասիրել հայոց լեզու, ծանոթանալ հայոց պատմությանն ու մշակույթին:

Կենտրոնի լսարանը կահավորված է նորագույն տեխնոլոգիաներով, մասնագիտական գրականությամբ, ինչն էլ հնարավորություն է տալիս ուսուցումն ավելի արդյունավետ դարձնելու համար:

Կենտրոնն ակտիվ համագործակցում է նաև ՀԲՀՄ հայկական վիրտուալ համալսարանի հետ (ՀՎՀ), որն օնլայն կրթության հավատարմագրված հաստատություն է և նորագույն տեխնոլոգիաների միջոցով տրամադրում է հայագիտական կրթություն ամբողջ աշխարհում:

ՀՎՀ-ի ժամանակակից կրթական նախագծերի և դասընթացների շնորհիվ կրթության հնարավորություն ունեն բոլորը՝ անկախ բնակության վայրից, ազգությունից ու գիտելիքների մակարդակից: Ստեղծված վիրտուալ դասարաններում ուսուցումն իրականացվում է հիբրիդ ծրագրով, որն ավանդական ու օնլայն մեթոդների խառնուրդ է:

Եվ ահա Տարածաշրջանագիտության ֆակուլտետի մի խումբ ուսանողներ, ովքեր ուսումնասիրում են հայերեն, ավարտեցին «Արևելահայերեն սկսնակների համար» կուրսը, ստացան ՀՎՀ-ի ավարտական վկայականներ:

ՀՎՀ-ի հեռավար դասախոս Գոհար Գևորգյանի, կրթական ծրագրերի համակարգողներ Արմինե Թավաքայանի, Մարինա Խաչատրյանի շնորհիվ կազմակերպվեց վկայականների օնլայն հանձնում: Ուսանողներին ցուցադրվեց նաև Հայաստանի պատմության և աշխարհառաջակ հայերի մասին պատմող տեսանկյուն:

Ննչեցին շնորհակալական խոսքեր: Ոգևորությամբ ու պատրաստակամությամբ ուսանողները կշարունակեն համագործակցությունը ՀՎՀ-ի հետ:

Շովինար ՍԱՐԳՍՅԱՆ, ՀԴՀ-ի դասախոս